

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

3/2018

ročník/volume 28

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

Scientific reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 1

Typ článku/Type of article: editoriál/editorial

Strany/Pages: 3 – 6

Dátum vydania/Publication date: 15. júl 2018/July 15, 2018

EDITORIÁL

Ing. Boris Vaňo

Vážení čitatelia,

špeciálne číslo vedeckého časopisu Slovenská štatistika a demografia je venované dvom okrúhlym výročiam, ktoré si v tomto roku pripomínáme na Slovensku. Ide o sté výročie vzniku spoločného štátu Čechov a Slovákov a 25 rokov od vzniku Slovenskej republiky a tiež samostatnej štatistiky na Slovensku.

Historicko-spoločenský kontext týchto dvoch významných udalostí tvorí turbulentné obdobie poznačené dvomi svetovými vojnami, viacerými lokálnymi vojnovými konfliktami, do ktorých sa však často zapájali aj svetové mocnosti, svetovou hospodárskou a svetovou finančnou krízou, viacerými migračnými vlnami, vznikom a rozpadom geopolitických blokov založených na totalitných režimoch, významnými integračnými aj dezintegračnými procesmi, ktoré sa prejavovali v štátovom usporiadaní aj v celkovom fungovaní spoločnosti, predovšetkým v ekonomike.

Celý tento kontext treba vziať do úvahy, keď chceme hodnotiť obidve spomínané udalosti. Bezprostredne ich spája zmena štátovného usporiadania. Ide o vznik prvej Československej republiky, ktorý nasledoval po ukončení prvej svetovej vojny a rozpade Rakúsko-Uhorska a rozdelenie Československa v nadväznosti na pád komunistických režimov v strednej a východnej Európe a prehlbujúcu sa európsku integráciu.

Hoci obidve udalosti delí od seba viac ako 70 rokov, nie sú celkom nezávislé. Spája ich práve existencia spoločného štátu Čechov a Slovákov, ktorých spolužitie nebolo vždy bezproblémové, avšak pre obidve krajiny prinieslo určite viac výhod ako nevýhod. Štatistika na Slovensku dodnes nadväzuje na československé tradície a s českou štatistikou si zachovala tesné väzby aj po rozdelení Československa.

Články v špeciálnom čísle akcentujú práve túto česko-slovenskú vzájomnosť, ktorá pretrváva aj po rozdelení spoločného štátu. Prejavuje sa to z tematickej aj autorskej stránky. Zámerom zostavovateľov špeciálneho čísla bolo nie len pripomenúť obidve významné výročia ale s využitím štatistických údajov prispieť aj k ich hodnoteniu.

Sté výročie vzniku prvej Československej republiky si pripomíname sériou demografických článkov zameraných na analýzu a porovnanie reprodukčných procesov a ich dopadov na vývoj počtu a prírastkov obyvateľstva v obidvoch krajinách. Takéto analýzy a porovnania umožňujú dlhé časové rady demografických údajov. Pôvodne sa počítalo aj s analýzou a porovnaním hlavných demografických štruktúr, čím by demografický pohľad na československé obdobie nadobudol

ešte komplexnejší charakter. Žiaľ, tento zámer sa napriek snahe a dobrej údajovej základni, nepodarilo dotiahnuť do úspešného konca.

Štvrtstoročie od vzniku samostatnej štatistiky na Slovensku hodnotí v rozhovore predseda Štatistického úradu SR. Obdobie po vzniku samostatnej Slovenskej republiky sme sa rozhodli priblížiť prostredníctvom analýzy vývoja makroekonomickej výkonnosti slovenskej ekonomiky po roku 1995.

Ing. BORIS VAŇO

Autor je pracovníkom Výskumného demografického centra Inštitútu informatiky a štatistiky v Bratislave. Špecializuje sa na hodnotenie populačného vývoja, demografické prognózy a populačnú politiku.

EDITORIAL

Dear readers,

The special edition of the scientific Journal Slovak Statistics and Demography is devoted to two round anniversaries, we are commemorating in Slovakia this year. It is the 100th anniversary since the creation of the common state of the Czechs and Slovaks and 25 years since the establishment of the Slovak Republic and independent statistics as well.

The historical and social context of these significant events includes a turbulent period affected by the two World Wars, various local military conflicts often involving world powers, global economic and financial crisis, multiple migration flows, creation and collapse of geopolitical blocks based on totalitarian regimes, significant integration and disintegration processes which were reflected in the constitutional arrangement as well as in the overall functioning of society, especially in economics.

Account should be taken of this whole context if we want to evaluate both of the above-mentioned events. They are closely related to the changes in the constitutional arrangement. It regards the establishment of the First Czechoslovak Republic after the end of the First World War and the dissolution of the Austro-Hungarian Empire and the division of Czechoslovakia following the collapse of communist regimes in Central and Eastern Europe and the deepening European integration.

Despite the more than 70-years interval between these two events, they are not completely independent. They are bound together by the existence of a common state of the Czechs and Slovaks whose coexistence was not always trouble-free, though for both countries it brought more advantages than disadvantages. The Slovak statistics follows the Czechoslovak traditions and it maintained close contacts with the Czech statistics even after the disintegration of Czechoslovakia.

Articles in the special edition emphasise particularly this Czech-Slovak closeness persisting even after the division of the shared state. It is reflected in the thematic and the author's side as well. The compilers of this special edition aimed not only to commemorate both of these significant events by means of statistical data, but also to contribute to their evaluation.

We commemorate the 100th anniversary of the establishment of the First Czechoslovak Republic by a series of demographic articles focusing on the analysis and comparison of the reproductive processes and their impacts on the population size and growth in both countries. Long time series of demographic data enable such analyses and comparisons. The original target was the analysis and comparison of the main demographic structures enabling a more complex demographic view on the Czechoslovak era. Unfortunately, despite our efforts and a good database, we were not able to bring this intention to a successful conclusion.

The President of the Statistical Office of the SR evaluates in an interview the quarter of a century since the establishment of independent statistics in Slovakia.

We aim to describe the period since the founding of the independent Slovak Republic through the analysis of the development of macroeconomic efficiency of the Slovak economy after 1995.

Ing. BORIS VAŇO

The author is an employee of the Research Demographic Centre Institute of Informatics and Statistics in Bratislava. He specializes on the evaluation of the population development, demographic prognoses and population policy.